

Sygnatura akt II Aka 233/22

1.

2. WYROK

2.1. W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2022 r.

4. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Maciej Skórniak

Sędziowie: SA Jarosław Mazurek

SA Janusz Godzwon /spr./

Protokolant: Joanna Rowińska

6. przy udziale Dariusza Sulikowskiego prokuratora Prokuratury (...)

7. po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2022 r.

8. sprawy M. K.

9. o zadośćuczynienie

10. na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora oraz wnioskodawcę

11. od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze

12. z dnia 28 kwietnia 2022 r. sygn. akt III Ko 90/21

I. zmienia zaskarżony wyrok przyjmując, że orzeczone w pkt I odsetki ustawowe mają charakter ustawowych odsetek za opóźnienie;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczyni M. K. 240 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;

IV. wydatkami poniesionymi w postępowaniu odwoławczym obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE			
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II Aka 233/22	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2		

1. CZEŚĆ WSTĘPNA	
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji	
Wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 18 kwietnia 2022 r. sygn. akt III Ko 90/21	
1.2. Podmiot wnoszący apelację	
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# oskarżyciel posiłkowy	
# oskarżyciel prywatny	
# obrońca	
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# inny	

1.3. Granice zaskarżenia			
1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.1.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu.		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy		

	prawnej orzeczenie odpowiada prawu			
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia			
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia			
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka			
#	art. 439 k.p.k.			
#	brak zarzutów			
1.4. Wnioski				
#	uchylenie	#	zmiana	
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami				

przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
1.5. Ustalenie faktów				
1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.		brak nowych dowodów		
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				
1.6. Ocena dowodów				
1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		
1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów				

(dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków			
Lp.	Zarzut		
3.1.	<p>Pełnomocnik wnioskodawczy ni radczyni (...) B. zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 28 kwietnia 2022r. o sygn. akt: III Ko 90/21 w części, tj.: co do punktu I wyroku w zakresie zasądzonych ustawowych odsetek od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, podczas gdy we wniosku wskazano żądanie odsetek ustawowych za opóźnienie, zaś co do punktu II wyroku, oddalającego wniosek o</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	

	<p>zadośćuczynienie w pozostałej żądanej części.</p> <p>W zakresie odsetek: skarżonemu orzeczeniu zarzuciła, na zasadzie art. 427 § 2 oraz art. 438 pkt 1a) k.p.k., obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 481 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieprzyznanie od zasadzonej sumy odsetek ustawowych za opóźnienie liczonych od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, pomimo iż takie żądanie zostało zgłoszone we wniosku inicjującym postępowanie.</p>			
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>				
<p>Sąd Apelacyjny uznał za zasadny zarzut w zakresie błędnie orzeczonych odsetek z tytułu zadośćuczynienia, uznając, iż objęte wyrokiem odsetki są ustawowymi odsetkami za opóźnienie. Za takim rozstrzygnięciem przemawia treść art. 481§ 1 k.c., mająca</p>				

<p>zastosowanie w odniesieniu do zasądzonych odsetek jako odsetek za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.</p>			
<p>Wniosek</p>			
<p>Pełnomocnik wnioskodawcy, na zasadzie art. 427 § 1 w zw. art. 437 § 1 i 2 k.p.k., wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:</p> <p>I. uwzględnienie żądań wnioskodawcy w dalszej dochodzonej części, tj. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz M. K. dalszych kwot zadośćuczynienia w wysokości 121.017,68 zł za krzywdę doznaną przez K. M. w skutek internowania w związku z podejmowaniem przez niego działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz kwoty 10.000.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		

przez K. M.
na skutek śmierci
w dniu 28
października 1982r.,
która pozostawała
w bezpośrednim
związku
przyczynowo-
skutkowym z
działaniami
pozasądowych
organów ścigania
w związku z
jego działalnością na
rzecz niepodległego
bytu Państwa
Polskiego wraz z
ustawowymi
odsetkami za
opóźnienie.

ewentualnie:

II. uchylenie
zaskarżonego
wyroku i
przekazanie sprawy
Sądowi I instancji
do ponownego
rozpoznania,

III. zasądzenie od
Skarbu Państwa na
rzecz
Wnioskodawczynie
kosztów procesu,
w tym kosztów
zastępstwa
procesowego wg
norm przepisanych.

Zwięźle o powodach
uznania wniosku za
zasadny, częściowo
zasadny albo
niezasadny.

Sąd pierwszej
instancji

<p>prawidłowo ustalił okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia wynikłego z tytułu krzywdy wyrządzonej D. M. a także kwotę zadośćuczynienia zasądzoną na rzecz wnioskodawczyni M. K., zamiany zaś wymagało jedynie kwestia orzeczonych wraz z zadośćuczynieniem odsetek.</p>				
Lp.	Zarzut			
3.2.	<p>Pełnomocnik wnioskodawczyni radczyni prawna A. B. w zakresie zasądzonego zadośćuczynienia za okres internowania: na zasadzie art. 427 § 2 w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k., wyżej wymienionemu wyrokowi zarzuciła obrazę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na jego treść, tj. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną ocenę dowodów i wyciągnięcie z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w tym w szczególności zeznań wnioskodawczyni i</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		

przedstawionych
opinii
psychologicznych i
postanowień
załączonych do
materiału
dowodowego,
wniosków
sprzecznych z
zasadami
prawidłowego
rozumowania,
doświadczenia
życiowego i
wskazaniami wiedzy
tj. uznanie, że
zadośćuczynienie w
kwocie 60.000,00 zł
spełnia cel i wymogi
określone w art 8
ust. 1 ustawy z
dnia 23 lutego 1991
r. o uznaniu za
nieważne orzeczeń
wydanych wobec
osób
represjonowanych
za działalność na
rzecz niepodległego
bytu Państwa
Polskiego (dalej:
ustawa lutowa,
ustawa
rehabilitacyjna) w
przypadku krzywd
K. M. doznanych
w wyniku wydania
i wykonania decyzji
o internowaniu i
internowania ojca
wnioskodawczym w
okresie od 29
sierpnia 1982 r. do
29 września 1982
r. w związku z
jego działalnością na
rzecz niepodległego
bytu Państwa
Polskiego,

2. w oparciu o art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 167 w zw. z art. 193 § 1 k.p.k poprzez oddalenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego medycyny sądowej, - kardiologa specjalisty z zakresu chorób układu serca oraz bieg ego historyka IPN, podczas gdy przeprowadzenie wnioskowanych dowodów pozwoliłoby na ustalenie i określenie wyjątkowej krzywdy Represjonowanego, której doświadczył w związku z internowaniem w okresie od 29 sierpnia 1982r. do 29 września 1982r. w związku z jego działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego,

3. na zasadzie art. 427 § 2 w zw. art. 438 pkt 3 k.p.k., wyżej wymienionemu wyrokowi pełnomocnik wnioskodawczyni zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za

	<p>podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść i skutkujący bezpodstawnym uznaniem, że w okolicznościach niniejszej sprawy sumą adekwatną i proporcjonalną zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez K. M. w wyniku wydania i wykonania decyzji o internowaniu w związku z podejmowaniem przez niego działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego jest kwota 60.000,00 zł, pomimo iż jest ona niewspółmiernie niska w stosunku do rozmiaru doznanych przez niego krzywd i cierpień, ich nieodwracalnego charakteru, podczas gdy te względy przemawiają za zasądzeniem kwoty znacznie wyższej niż uznał za odpowiednią Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze.</p>			
<p>Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>				
<p>Nie można zgodzić się z zarzutem</p>				

obrazy przepisów postępowania.

Według Sądu odwoławczego, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego i ocena ta mieści się w granicach określonych w przepisie artykułu 7 k.p.k. Należy stwierdzić, że jest to ocena swobodna ale nie dowolna, uwzględniająca reguły logicznego rozumowania i wskazania wiedzy.

Przede wszystkim zarzut naruszenia art. 7 k.p.k. by był skuteczny musi wskazywać jakich to błędów dopuścił się sąd przy ocenie dowodów i których. Tymczasem treść apelacji nie wskazuje na takie błędy, zaś zaskarżone rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o prawidłowe ustalenia faktyczne. Ponadto Sąd swoje stanowisko w sposób należyty uzasadnił w pisemnych motywach wyroku, sporządzonych zgodnie z wymogami, o jakich mowa w przepisach proceduralnych. Zebrany materiał dowodowy został przez Sąd I

instancji oceniony prawidłowo i wszechstronnie, a jego całokształt dawał wystarczające podstawy do tego, by wnioskodawczyni M. K. przyznać tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy orze jej ojca, K. M. w wysokości po 60.000,00 złotych. Nie ulega wątpliwości, że przesłanki rzutujących na szkodę niemajątkową, a zadośćuczynienie jest rekompensatą za tego typu szkodę, nie sposób przeliczyć na pieniądze. Niezbędne jest przyjęcie pewnych założeń, kryteriów, które następnie odnoszone są do ściśle zindywidualizowanej sytuacji danej osoby. Tak też postąpił Sąd Okręgowy w sposób kompleksowy i wnikliwy oceniając materiał dowodowy zgromadzony przez IPN zawarty na płytach CD, zeznania wnioskodawczyni M. K., dokumenty znajdujące się w aktach III Ko 95/08 Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze, dokumentację ze sprawy II K 927/19 Sądu Rejonowego

w Jelenie Górze odnośnie doznanych przez K. M. cierpień i krzywd. Uwzględniając także fakt jego przesłuchań po uchyleniu internowania, gróźb wobec niego i rodziny, kwestie zdrowotne, a także konieczność przejścia na wcześniejszą emeryturę.

Nie można stwierdzić, iż te wypracowane przez judykaturę kryteria zostały naruszone i by na tym tle doszło do obrazy art. 7 k.p.k. czego skutkiem miał być błąd w ustaleniach faktycznych. Stąd też zarzuty obrazy art. 7 k.p.k. i błędu w ustaleniach faktycznych należy uznać za nietrafiony, w szczególności w odniesieniu do naruszenia reguł ustalania zadośćuczynienia za krzywdę, do jakich należy określenie jego wysokości na takim poziomie, aby przyznana kwota pełniła rzeczywistą funkcję kompensacyjną za doznane cierpienie.

Sąd Okręgowy wymieniał elementy,

które złożyły się na sumę krzywd doznanych przez K. M., a mianowicie odnoszące się zarówno do kwestii długości internowania, problemów zdrowotnych dotyczących schorzenia kręgosłupa oraz choroby wieńcowej. Nadto tego, iż zwolnienie K. M. było przede wszystkim skutkiem działań Międzynarodowego Czerwonego Krzyża. Ostatecznie uwzględnił także kwestie związane z konstrukcją psychologiczną internowanego oraz cechy jego osobowości, wskazując na wrażliwość i podatność na stres.

Sąd zasadnie przyjął zasadzoną wysokość zadośćuczynienia, to jest 60.000,00 zł, uwzględniając zarówno kryteria indywidualne jak i funkcję kompensacyjną. Wysokość zadośćuczynienia, nie jest rodzajem gratyfikacji działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego,

nie ma ono
pełnić także funkcji
korzyści
majątkowej, której
kwota faktycznie
wynagradzałaby
poświęcenie osoby
pozbawionej
wolności, jej
niezlomną i
honorową postawę.
Oczywiście, osobom
walczącym o wolny
byt Państwa
Polskiego należy
się szacunek i
wdzięczność, a ich
postawa i
poświęcenie
powinno zostać
docenione. Jednakże
zadośćuczynienie z
tytułu doznanej
krzywdy za
pozbawienie
wolności w związku
z w/w działalnością
winno być
odpowiednie,
odnoszące się do
rzeczywiście
doznaných krzywd
i służyć ich
skompensowaniu,
nie zaś stanowić
nadmierny
ekwiwalent za samą
działalność za
doznane z jej
powodu krzywdy,
które byłoby
postrzegane jako
niezasadne
bezpodstawne
wzbogacenie się
wnioskodawcy
kosztem Skarbu
Państwa.

W tym miejscu konieczne jest przywołanie ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, które dotyczy właśnie materii wysokości zadośćuczynienia należnego osobom, które były pozbawione wolności w okresie państwa komunistycznego oraz ewentualnego zwiększenia kwoty przez Sąd II instancji. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2014r. (III CSK 69/13 LEX nr 1463872). Wskazuje ono, iż ze względu na niewymierność krzywdy, określenie w konkretnym wypadku odpowiedniej sumy pozostawione zostało sądowi, który w tym zakresie dysponuje większą swobodą, niż przy ustalaniu szkody majątkowej i sumy potrzebnej do jej naprawienia, co sprawia, że korygowanie przez sąd wyższej instancji wysokości zasądzonego zadośćuczynienia uzasadnione jest jedynie wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich

okoliczności sprawy, mających wpływ na jego wysokość, jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie do doznanej krzywdy.

Sąd Apelacyjny dzielając powyższe poglądy i uznając, co do zasady, prawidłowość ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji, w całości akceptuje wysokość zasądzonego zadośćuczynienia za okres pozbawienia wolności. Wysokość zasądzonego na rzecz wnioskodawczynią M. K. zadośćuczynienia jest właściwym wyrównaniem wyrządzonej K. M. krzywdy i cierpienia i nie nosi cech niezasadnego wzbogacenia.

Oczywistym jest, iż określenie kwoty zadośćuczynienia za doznaną w wyniku niesłusznego pozbawienia wolności krzywdę nie jest rzeczą łatwą. Tym niemniej przez 30 lat obowiązywania ustawy lutowej orzecznictwo wypracowało pewne

reguły pomocne przy rozwiązywaniu tego problemu. Można tu odwołać się np. do stanowiska przedstawionego w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2018 roku w sprawie II AKA 483/18. Sąd ten stwierdził między innymi: " W oparciu zaś o praktykę Sądu Najwyższego i sądów powszechnych stwierdzić trzeba, że owa suma odpowiednia o jakiej mowa w art. 445 § 1 k.c. winna być ustalona w oparciu o wypracowane dotychczas w orzecznictwie kryteria i wskazówki. Wśród okoliczności, które powinny być brane pod uwagę zgodnie przyjmuje się, że są to: indywidualny stopień natężenia krzywdy, rodzaj i charakter oraz długotrwałość cierpień, ujemne skutki, jakie pozostały na przyszłość, w tym np. skutki zdrowotne, utrata perspektyw, utrata zdolności do pracy czy możliwości realizacji zamierzonych celów życiowych. Ponadto

kwota ta musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną, a jednocześnie nie być nadmierną w stosunku do doznanych krzywd. Sąd Apelacyjny zgadza się z tym poglądem, iż do elementów, które należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, należy także przeciętna stopa życiowa społeczeństwa (post. S.N. z dnia 22 stycznia 2015r., sygn. akt III KK 252/14, publ. KZS 2015 Nr 6, poz. 56), gdyż wysokość zadośćuczynienia, z jednej strony, powinna służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a z drugiej, nie może być źródłem nieuzasadnionego wzbogacenia. Odwołanie się do tej przeciętnej stopy życiowej pozwala w pewien sposób obiektywizować przyznane zadośćuczynienie za krzywdy, które z natury rzeczy u poszczególnych pokrzywdzonych mają w każdym przypadku indywidualny charakter." Na

odwołanie się do sytuacji społecznoekonomicznej wskazał również Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z 8 grudnia 2020 roku w sprawie II AKa 268/19: "Zrozumiałe jest, że społeczeństwo powinno wynagradzać krzywdy, które poniosły osoby walczące dla jego dobra, ale pamiętać należy, że taka rekompensata powinna pozostawać w odpowiednich proporcjach do zasobów społeczeństwa i nie powinna przekraczać jego możliwości finansowych. Wydatki ponoszone przez Skarb Państwa na takie cele związane są przecież z działaniami totalitarnej władzy, która uciskała całe społeczeństwo. Sprawiedliwa odpłata za krzywdy poniesione przez osoby represjonowane nie może więc generować kosztów, które uznane zostaną za społecznie nieuzasadnione i niesłuszne". Z kolei Sąd Najwyższy w

uzasadnieniu wyroku z 27 czerwca 2019 roku w sprawie V KK 276/19 stwierdził między innymi: "Poza tym zadośćuczynienie odnosząc się do rozmiaru doznanych cierpień musi jednocześnie uwzględniać aktualne stosunki majątkowe społeczeństwa i wysokość przeciętnej stopy życiowej. Tymczasem w badanej sprawie sformułowano żądanie zasądzenia kwoty 4.000 zł za każdy dzień tymczasowego aresztowania. Przyznać należy rację Sądowi II instancji, że jest to kwota zbyt wygórowana. Z tym stanowiskiem należy się zgodzić, bowiem zgodnie z wykładnią art. 445 k.c. dokonywaną w orzecznictwie Sądu Najwyższego zadośćuczynienie nie może być źródłem nieuzasadnionego wzbogacenia (wyrok SN z dnia 30 stycznia 2004, I CK 131/03, OSNC 2005, Nr 2, poz.40)".

Należy także zauważyć, i w

piśmie procesowym pełnomocnik wnioskodawczyni z 21 października 2022r., na k. 169-172 wskazał ona na rozbieżność kwot w orzecznictwie sądów za zakresie zasądzanego zadośćuczynienia. W tym kontekście nie sposób uznać, iż 60.000,00 złotych orzeczone tytułem zadośćuczynienia za miesiąc internowania jest kwotą zbyt niską. Jak wynika z praktyki sądów za jeden miesiąc pozbawienia wolności przyznają one przeważnie zadośćuczynienie w kwocie od 5.000 do 10.000 złotych. Mowa jest w tym momencie o sytuacjach typowych, gdy pozbawienie wolności nie łączyło się z dręczeniem psychicznym lub fizycznym ze strony funkcjonariuszy aparatu ucisku. A jak wynika z treści uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 2 października 2009r., sygn. akt III Ko 95/08 ustalającego podstawę orzeczenia wobec spadkobierców K.

M. zadośćuczynienia nie był on w czasie internowania poddawany „jakiemuś szczególnemu działaniu funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa PRL” (k. 182). Internowaniami mogli swobodnie poruszać się w obrębie wyznaczonego oddziału, pozostawali w kontakcie z innymi osadzonymi, mogli podejmować zajęcia typu gry zespołowe w ramach wypełniania czasu odosobnienia. Nie byli także intensywnie wyzwania na rozmowy z „opiekunami z ramienia SB”

W niniejszej sprawie Sąd I instancji zasądził zadośćuczynienie uzupełniające w kwocie 35 tysięcy złotych, co daje w sumie ok. 1935 złotych za dzień internowania. Kwota taka zdaniem Sądu Apelacyjnego uwzględnia zarówno stopień krzywdy doznanej przez wnioskodawcę jak i aktualne stosunki majątkowe

<p>społeczeństwa oraz poziom jego stopy życiowej.</p> <p>Za bezzasadne należy również uznać zarzuty obrazy przepisów postępowania odnoszące się do przepisów art. 167 k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k. Również i w tym przypadku Sąd I instancji należycie uzasadnił oddalenie wniosków dowodowe o dopuszczenie dowodu z opinii Instytutu Pamięci Narodowej a także dowodu z opinii biegłego kardiologa, wskazując że okoliczności, których dotyczą wnioski, nie wymagają wiadomości specjalnych.</p>			
<p>Wniosek</p>			
<p>Pełnomocnik wnioskodawczyni, na zasadzie art. 427 § 1 w zw. art. 437 § 1 i 2 k.p.k., wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:</p> <p>I. uwzględnienie żądań wnioskodawcy w dalszej dochodzonej części, tj. zasądzenie od Skarbu Państwa</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>		

na rzecz M.
K. dalszych kwot
zadośćuczynienia w
wysokości
121.017,68 zł za
krzywdę doznaną
przez K. M. w
skutek internowania
w związku z
podejmowaniem
przez niego
działalności na rzecz
niepodległego bytu
Państwa Polskiego
wraz z ustawowymi
odsetkami za
opóźnienie oraz
kwoty
10.000.000,00 zł
tytułem
zadośćuczynienia za
krzywdę doznaną
przez K. M.
na skutek śmierci
w dniu 28
października 1982r.,
która pozostawała
w bezpośrednim
związku
przyczynowo-
skutkowym z
działaniami
pozasądowych
organów ścigania
w związku z
jego działalnością na
rzecz niepodległego
bytu Państwa
Polskiego wraz z
ustawowymi
odsetkami za
opóźnienie.

ewentualnie:

II. uchylenie
zaskarżonego
wyroku i
przekazanie sprawy
Sądowi I instancji

<p>do ponownego rozpoznania,</p> <p>III. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz Wnioskodawczyni kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.</p>			
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>			
<p>Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia wynikłego z tytułu krzywdy wyrządzonej K. M. a także kwotę zadośćuczynienia zasądzoną na rzecz wnioskodawczyni M. K., zamiany zaś wymagało jedynie kwestia orzeczonych wraz z zadośćuczynieniem odsetek.</p>			
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>		
<p>3.3.</p>	<p>Pełnomocnik wnioskodawczyni radczyni (...) B. w zakresie oddalenia wniosku o</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	

	<p>zadośćuczynienie za śmierć K. M.:</p> <p>na zasadzie art. 427 § 2 oraz art. 438 pkt la) k.p.k., wyżej wymienionemu wyrokowi zarzuciła obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 11 ust. 2 ustawy lutowej poprzez jego błędną wykładnię skutkującą uznaniem, że okoliczności śmierci K. M. nie wypełniają normy ww. przepisu, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala uznać, że śmierć ojca Wnioskodawczyni pozostawała w bezpośrednim związku przyczynowo-skutkowym z działaniami służb wskazanymi w art. 1 ust. 1 ustawy rehabilitacyjnej.</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>			
<p>W pierwszej kolejności należy wskazać, iż Sąd Apelacyjny uznaje, wskazywany zarówno przez prokuratora jak i pełnomocnik</p>			

wnioskodawczyni
związek
przyczynowo-
skutkowym
istniejący między
internowaniem K.
M. oraz szykanami i
groźbami ze strony
funkcjonariuszy SB a
jego samobójstwem.
Nie zmienia to
jednak słuszności
oceny Sądu I
instancji, iż w
przedmiotowej
sprawie K. M. nie
został pozbawiony
życia przez organy,
o których mowa w
art. 1 ust. 1 ustawy
lutowej. Zarówno
wskazywana przez
prokuratora jak i
pełnomocnik
wnioskodawczyni
wykładnia języka
nie może stanowić
podstawy do
uznania, iż
samobójstwo K.
M. jest tożsame
z pozbawieniem
go życia przez
funkcjonariuszy SB.
Należy uznać za
słuszną
argumentację Sądu
Okręgowego zawartą
w uzasadnieniu
wyroku, iż na
treść art. 11 ust.
2 ustawy lutowej
należy patrzeć
szerzej, w
szczególności w
kontekście
historycznym,
odnosząc to w
szczególny sposób
do ofiar terroru

w tzw. okresie stalinowskim. Sąd Apelacyjny, orzekający w niniejszym składzie w pełni podziela stanowisko Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze w tym zakresie oraz zawartą w uzasadnieniu wykładnię art. 11 ust. 2 zarówno z zakresie rozumienia zwrotu: „osoby pozbawionej życia” jak i zwrotu: „bez przeprowadzenia zakończonego orzeczeniem postępowania”.

Zasadnie Sąd ten, przyjmuje, że samobójstwo K. M. nie może być rozumiane jak „pozbawienie go życia” przez SB. Należy tutaj podkreślić, iż przy orzekaniu Sąd opierał się także o treść opinii biegłych: psycholog L. B. oraz Z. O. sporządzonej w postępowaniu (...) prowadzonym przez Prokuraturę (...)w J. (k. 200-205 akt III Ko 90/21). Wskazani w niej, iż na samobójczą śmierć K. M. miały wpływ nie tylko działania w formie represji oraz gróźb wypowiedzianych pod jego adresem oraz jego rodziny, ale

także ogólna sytuacja w kraju, załamanie się aktywności zawodowej, wyczerpanie odporności psychicznej ale także samą osobowość wysoką wrażliwość oraz emocjonalność a także depresyjne zaburzenia osobowości związane z sytuacją życiową oraz sytuacją w kraju. Nie sposób zatem przyjąć, iż śmierć K. M. była skutkiem bezpośredniego działania organów w myśl art. 11 ust 2 w zw. z art. 1 ust. 1 ustawy lutowej. A tylko taka sytuacja może prowadzić do orzeczenia zadośćuczynienia za śmierć osoby represjonowanej. (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 26 lutego 2009r., sygn. akt II AKa 36/09, LEX nr 499991). Dlatego też zarzut ten nie może zostać uznany za zasadny, a rozstrzygnięcie Sąd Okręgowego w zakresie oddalenia żądania o zasądzenie zadośćuczynienia na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy lutowej.

Wniosek		
<p>Pełnomocnik wnioskodawcy, na zasadzie art. 427 § 1 w zw. art. 437 § 1 i 2 k.p.k., wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:</p> <p>I. uwzględnienie żądań wnioskodawcy w dalszej dochodzonej części, tj. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz M. K. dalszych kwot zadośćuczynienia w wysokości 121.017,68 zł za krzywdę doznaną przez K. M. w skutek internowania w związku z podejmowaniem przez niego działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz kwoty 10.000.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez K. M. na skutek śmierci w dniu 28 października 1982 r., która pozostawała w bezpośrednim związku przyczynowo-skutkowym z działaniami</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	

pozasądowych organów ścigania w związku z jego działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

ewentualnie:

II. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania,

III. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz Wnioskodawczyni kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Zwiąże o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił okoliczności wpływające na wysokość należnego wnioskodawczyni M. K. zadośćuczynienia wynikłego z internowania K. M. w oparciu o ar.

8 ust. 1 ustawy lutowej przez okres miesiąca, działań podejmowanych przez funkcjonariuszy SB po zwolnieniu go z internowania a także wysokość orzeczonego zadośćuczynienia, nie znajdując podstaw do orzeczenia zadośćuczynienia w kwocie wyższej – natomiast nie znalazł podstaw do uznania zasadności roszczenia wynikającego z art. 11 ust. 2 ustawy lutowej, to jest zadośćuczynienia z tytułu śmierci K. M..

Lp.	Zarzut		
3.4.	<p>Prokurator, działając na podstawie art. 425 §1,2 k.p.k., art. 444 § 1 k.p.k. oraz art. 447 § 3 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok w części oddalającej żądanie zasądzenia na rzecz M. K. zadośćuczynienia (pkt II wyroku) ponad kwotę 60.000 złotych na korzyść wnioskodawcy.</p> <p>Na zasadzie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 1a k.p.k. wyrokowi temu zarzucił obrazę</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	

	<p>przepisów prawa materialnego, a to art. 11 ust. 2, art. 11 ust. 1 oraz art. 8 ust. 1 ustawy z 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (dalej jako ustawa lutowa) poprzez przyjęcie, iż w ustalonym przez Sąd I instancji stanie faktycznym którego istotą było stwierdzenie, iż działania funkcjonariuszy SB wobec K. M. były główną i podstawową przyczyną popełnienia przez niego samobójstwa, nie ma podstaw do zasądzenia na rzecz córki K. M. M. K. zadośćuczynienia z tytułu śmierci K. M..</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>			
<p>Powody uznania zarzutu za niezasadny zostały przedstawione w pkt 3.3.</p>			

Wniosek		
<p>Prokurator, stawiając powyższy zarzuty, na podstawie art. 427 §1 k.p.k. oraz art. 437 § 1 k.p.k. wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w zakresie pkt II oraz utrzymanie wyroku w mocy w pozostałym zakresie.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
<p>Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalając okoliczności wpływające na wysokość należnego wnioskodawczyni M. K. zadośćuczynienia wynikłego z internowania K. M. przez okres miesiąca, a także działań podejmowanych przez funkcjonariuszy SB po zwolnieniu go z internowania oraz popełnienia przez</p>		

<p>internowanego samobójstwa – co nie jest kwestionowanie przez prokuratora – słusznie nie stwierdził podstaw do orzeczenia na rzecz wnioskodawczyni zadośćuczynienia z tytułu śmierci K. M. w oparciu o art. 11 ust. 2 ustawy lutowej.</p>		
<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>		
<p>4.1.</p>	<p>Brak było podstaw do podjęcia działań z urzędu.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>		
<p>5. ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>		
<p>1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>		
<p>5.1.1</p>	<p>Przedmiot utrzymania w mocy</p>	
<p>Wobec zmiany Wyrok Sądu</p>		

Okręgowego w Jeleniej Górze jedynie z zakresie doprecyzowania zasadzonych odsetek ustawowych za opóźnienie w zakresie zasądzenia na rzecz M. K., tytułem zadośćuczynienia z krzywdy doznanej przez K. M., kwoty 60.000,00 zł w pozostałym zakresie punkt I zaskarżonego wyroku został utrzymany w mocy. Konsekwencją tego rozstrzygnięcia było utrzymanie w mocy rozstrzygnięć zawartych w punktach II, III i IV zaskarżonego wyroku.

Zwięźle o powodach utrzymania w mocy

Sąd odwoławczy zaaprobował zarówno ustalenia faktyczne, jak i ocenę tego stanu dokonaną przez przyzmat zgromadzonych dowodów, co w konsekwencji skutkowało uznaniem, że zarzuty apelacji zmierzające do wykazania, że kwota zadośćuczynienia jest rażąco niska, nie zasługują na

<p>uwzględnienie. Jednocześnie nie znalazł także podstaw do uznania, iż samobójstwo K. M. wypełnia przesłanki określone w art. 11 ust. 2 ustawy lutowej, a zatem daje podstawę do orzeczenia, w oparciu o powyższy przepis, dalszego zadośćuczynienia na rzecz wnioskodawczyni M. K.. W odniesieniu do orzeczonej kwoty zaskarżone orzeczenie należało utrzymać w mocy, precyzując je jedynie w zakresie zasądzonych odsetek jako odsetki ustawowe za opóźnienie.</p>		
<p>1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</p>		
<p>5.2.1</p>	<p>Przedmiot i zakres zmiany</p>	
<p>Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, iż przyjął, że orzeczone w pkt I odsetki ustawowe mają charakter ustawowych odsetek za opóźnienie</p>		

Zwiężle o powodach zmiany	
<p>Sąd Apelacyjny uznał za zasadne zmianę pkt I zaskarżonego wyroku kwestii orzeczonych przez Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze ustawowych odsetek za opóźnienie, poprzez uznanie, że zawarty w części dyspozycyjnej wyroku zwrot „z ustawowymi odsetkami” oznacza „ustawowe odsetki za opóźnienie”.</p> <p>Uwzględniając, iż podstawą orzeczenia w przedmiocie odsetek jest art. 481 § 1 k.k., należało zatem, zgodnie ze zmianami które weszły w życie 1 stycznia 2016r. (Dz.U.2015.1830), doprecyzować, iż w istocie orzeczone odsetki ustawowe są ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tym bardziej, iż jest to korzystniejsze dla wnioskodawcy, a jednocześnie za takim rozstrzygnięciem przemawia art. 481§ 1 k.c.</p>	

1.9. <i>Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</i>			
1.1.7. <i>Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</i>			
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
5.3.1.2.1.		# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
5.3.1.3.1.		# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
1.1.8. <i>Zapatrywania prawne i wskazania co do</i>			

dalszego postępowania		
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
III, IV	<p>Na podstawie art. 13 ustawy z 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego obciążono Skarb Państwa wydatkami związanymi z postępowaniem odwoławczym.</p> <p>W oparciu o powyższy przepis zasądzone także od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczyni M. K. 240 zł tytułem zwrotu kosztów związanych z udziałem</p>	

	pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym.
7. PODPIS	
SSA Janusz Gdzwon SSA Maciej Skórniak SSA Jarosław Mazurek	

1.11. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	1
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawczyni M. K. radca prawny A. B..
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Rozstrzygnięcie dotyczące zasądzenia w zapłacie przyznanego zadośćuczynienia, nadto brak zasądzenia dalszej kwoty zadośćuczynienia 121 017,68 zł na rzecz wnioskodawczyni z tytułu krzywdy doznanej przez K. K. w skutek internowania z tytułu działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego wraz z odsetkami za opóźnienie oraz 10 000 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia „pozbawienie życia” K. M. w oparciu o art. 11 ust. 2 ustawy lutowej.
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia	

# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę		

	orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
0.1.1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana

1.12. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	2		
Podmiot wnoszący apelację	Prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Rozstrzygnięcie dotyczące zadośćuczynienia na rzecz M. K. z tytułu śmierci K. M. w oparciu o art. 11 ust. 2 ustawy lutowej.		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		

# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		

#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.1.1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana